

Hvordan kan opkvalificeringen af ufaglærte styrkes?

Og hvad kan erhvervsskolerne gøre i den forbindelse?

Oplæg på DEG's Årsmøde den 11. maj 2022 ved Michael Andersen, Chefkonsulent, EVA

Program for workshop om opkvalificering af ufaglærte med særligt henblik på hvad erhvervsskolerne kan gøre

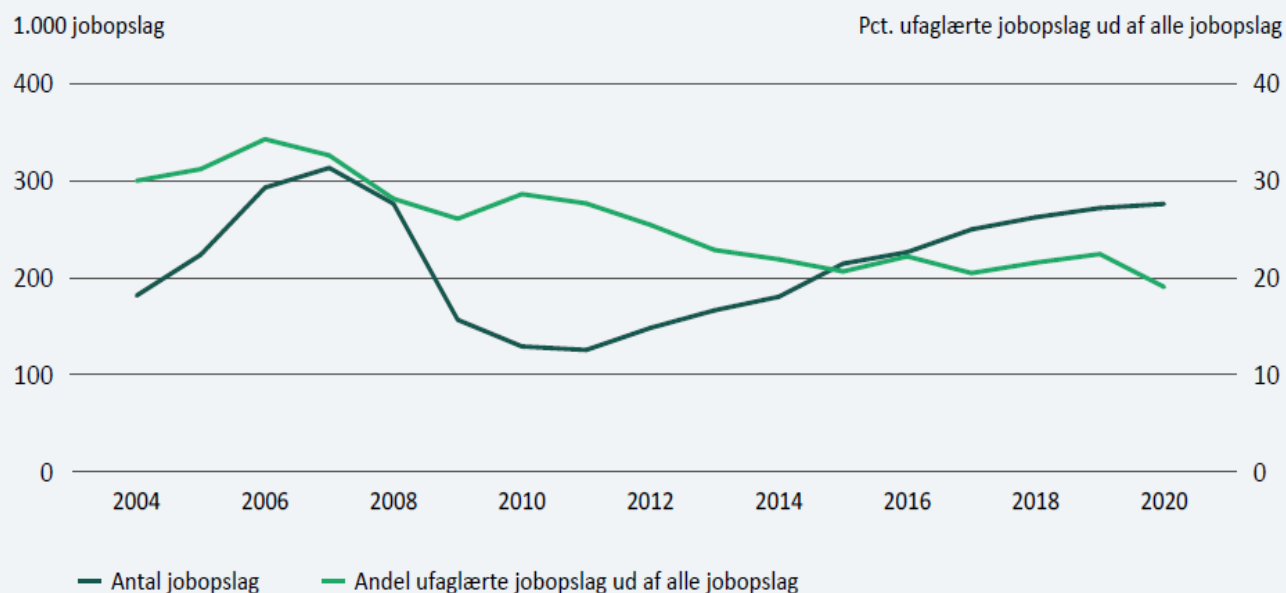
- Oplæg (30 minutter) om udfordringer og løsningsmuligheder i forhold til at få flere ufaglærte til at bliver faglærte, herunder forslag fra Reformkommissionen, med særligt henblik på tre temaer.
- 3 runder med gruppedrøftelser (å 10 minutter) og plenum (å 5 minutter) af:
 - Tema 1: *Realkompetencevurderinger (RKV)* i forbindelse med EUV
 - Tema 2: *Tilrettelæggelse* af Erhvervsuddannelse for voksne (EUV)
 - Tema 3: *Basale færdigheder* i forbindelse med EUV og AMU

Der er brug for, at flere ufaglærte bliver faglærte!

- Andelen af unge, der søger EUD falder. Det understreger behovet for at fokusere endnu mere på voksne.
- AE peger på, at der i 2030 vil mangle 99.000 faglærte, samtidig med, at der vil være et overskud på 59.000 ufaglærte.
- Andelen af jobopslag rettet mod ufaglærte er faldende.

FIGUR 23

Opslag af ufaglærte jobs på Jobnet

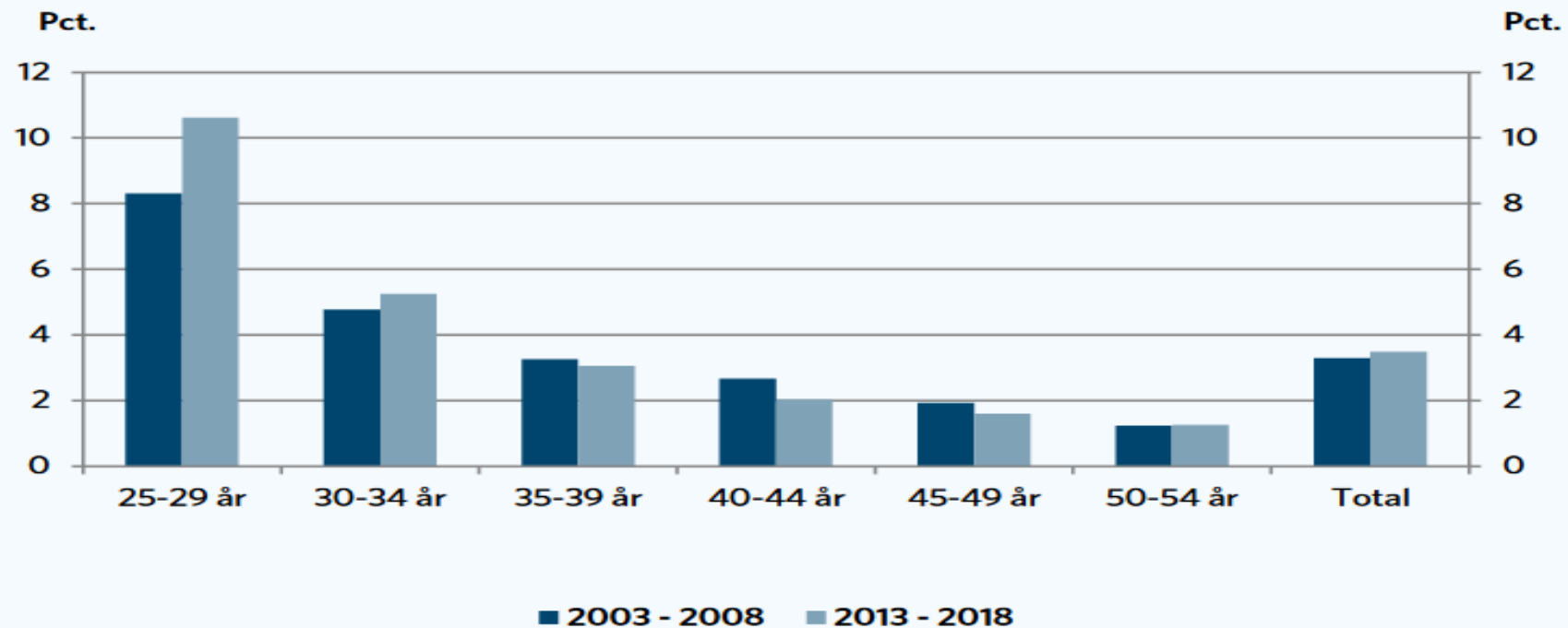
Anm.: Antal jobopslag er alle jobopslag på Jobnet. Andel ufaglærte jobopslag på Jobnet. Antallet af jobopslag skal forstås som alle stillinger per jobopslag.

Kilde: Jobnet.dk og egne beregninger.

Hvordan går det så med at få opkvalificeret de ufaglærte?

Kun 3,5 % af de ufaglærte i 2013 havde i 2018 fuldført en uddannelse ud over grundskoleniveau. Ti år før var det samme tal 3,3 % (AE 28.8.2020)

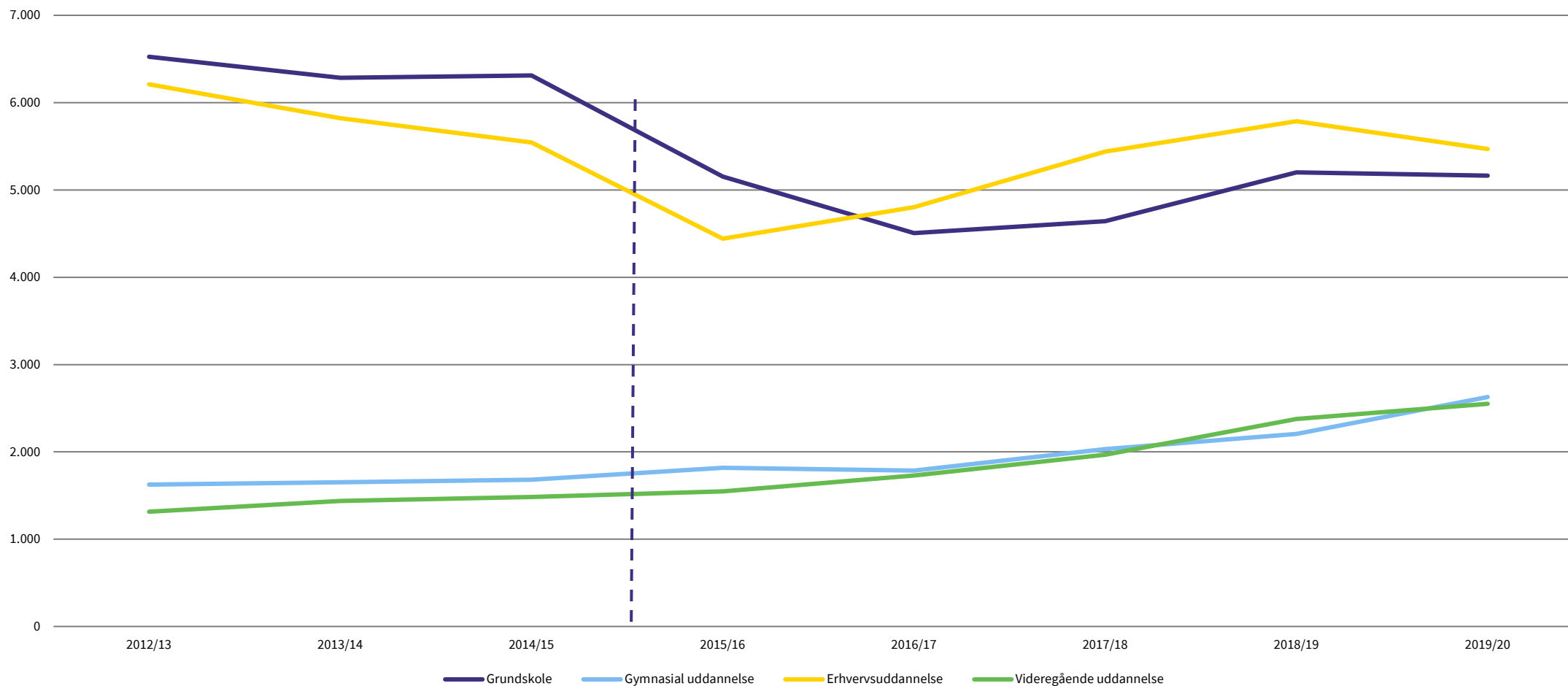
Figur 1. Voksne ufaglærte, der fuldfører end uddannelse ud over grundskoleniveau inden for 5 år

Kilde: AE pba. registerdata fra Danmarks Statistik.

Der er især brug for, at flere *ufaglærte* bliver faglærte!

Antal unikke deltagere af voksne (25+ år), der påbegynder hovedforløbet på euv. For dem, der både har en eud og gymnasial uddannelse, er eud regnet som højeste fuldførte uddannelse

Hvad kan der gøres for, at flere ufaglærte bliver faglærte?

Tema 1: Bedre realkompetencevurderinger

Kvaliteten af RKV kan styrkes og det kan gøres mere attraktivt at få lavet en RKV

Hovedresultater fra Evalueringen af RKV (2019) :

- Der indgår ikke altid *samtaler* med henblik på vurdering af ansøgernes reale kompetencer i forbindelse med RKV
- RKV-bedømmere har ikke altid de nødvendige *kompetencer* og/eller tilstrækkelig *tid* til at foretage grundig bedømmelser
- RKV på erhvervsskoler sker for sjældent på baggrund af *praktisk afprøvning*

Realkompetencevurderingerne (RKV) på erhvervsskolerne har haft for lidt fokus på *at måle, hvad de voksne reelt kan!*

Andel af erhvervsskoler der bruger det pågældende redskab i forbindelse med RKV	2010 (N=55)	2018 (N=54)
Samtaler/interview	98%	96%
Dokumentation	87%	96%
Skriftlige opgaver	55%	24%
Test og prøver	75%	63%
Praktiske opgaver/afprøvning med observation	60%	31%

Forslag: Styrk kvaliteten af realkompetencevurdering (RKV) – og gør det mere attraktivt for de voksne at få lavet en RKV

- Gode RKV kan motivere ansøger for uddannelse og læring og give et bedre grundlag for at tilrettelægge forløb, der er relevante for den enkelte voksne
- Muligheder for at forbedre kvaliteten af RKV og gøre det mere attraktivt at få lavet en RKV:
 - At *uddanne RKV-bedømmere* for at fremme gode og valide vurderinger
 - At gøre det obligatorisk at bruge *individuelle samtaler* i forbindelse med RKV
 - At gøre mere brug af *praktisk afprøvning* i forbindelse med RKV på EUD
 - At forbedre finansieringen af RKV med særligt henblik på at sikre tilstrækkelig tid til ordentlige bedømmelser

Reformkommissionens anbefaling af en ny praksis for kompetencevurdering (2.2.a)

1. Der etableres en ny praksis for kompetencevurdering med fokus på afdækning af personers reelle praktiske kompetencer.
2. Den nye vurderingspraksis med praksisafprøvning understøttes af fælles standarder for kompetencevurdering
3. – og af øget finansiering
4. Den praksisorienterede kompetencevurdering udføres fremadrettet af færre, men certificerede uddannelsesinstitutioner.
5. Den nye praksis introduceres som et forsøg

Hvad kan der gøres for at flere ufaglærte bliver faglærte?

Tema 2: Fleksible erhvervsuddannelser for voksne

Forslag: Gør EUV mere attraktiv for de voksne, der behøver mere tid og mere støtte

- *Hvis flere ufaglærte skal blive faglærte, handler det ikke kun om kortere og hurtigere forløb og merit, men også om – for dele af målgruppen – at kunne tilbyde **mere** undervisning, herunder i basale færdigheder, inden for rammerne af EUV*
- EVA's evaluering af EUV (2017) pegede på, at EUV reformen fra 2015 havde for ensidigt fokus på at afkorte erhvervsuddannelserne
 - Selvom der skete en vis opblødning i 2018 (i forhold til skønsmæssig merit), er standardmeritten for euv stadig tvungen. Det vil sige:
 - 10 % nedsættelse af skoleundervisningens varighed
 - den (tvungne) godskrivning, der er beskrevet i uddannelsesbekendtgørelserne (meritbilag)
- *Prioriter udvikling af **voksenpædagogiske miljøer**, evt. på færre skoler*
 - Evalueringen pegede på, at der generelt set kun var begrænset fokus på dette

Reformkommissionens anbefaling af mere fleksible rammer for voksne på euv (2.2.d/s.76)

- Det skal være nemmere at få genopfrisket basale kompetencer på euv
- Godskrivning og afkortning bør gøres frivilligt for voksne med relevant erhvervserfaring
- Lovgivningen ændres, så der etableres mere fleksible rammer for voksne i erhvervsuddannelserne, fx ved at give mulighed for at tage skoledelen på deltid

Hvad kan der gøres for at flere ufaglærte bliver faglærte?

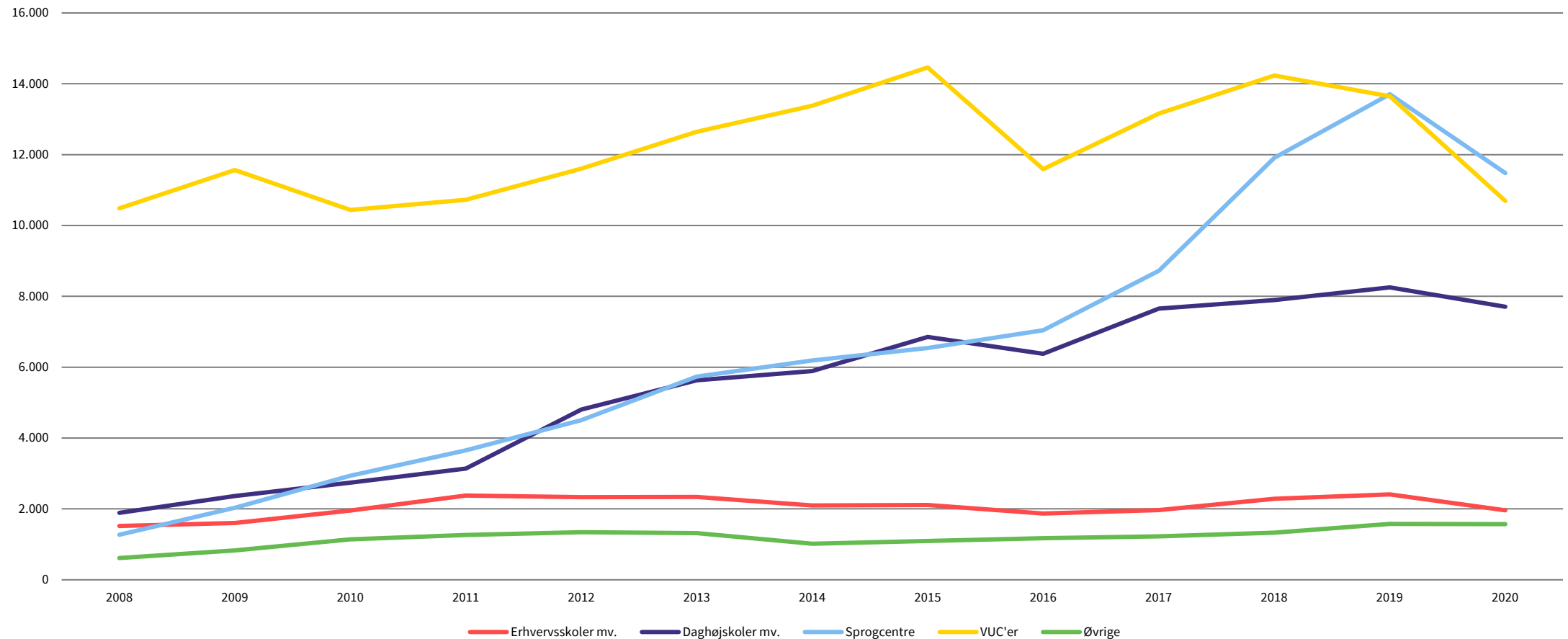
Tema 3: Styrkede basale færdigheder på de erhvervsrettede uddannelser

Gode almene færdigheder kan gøre en forskel!

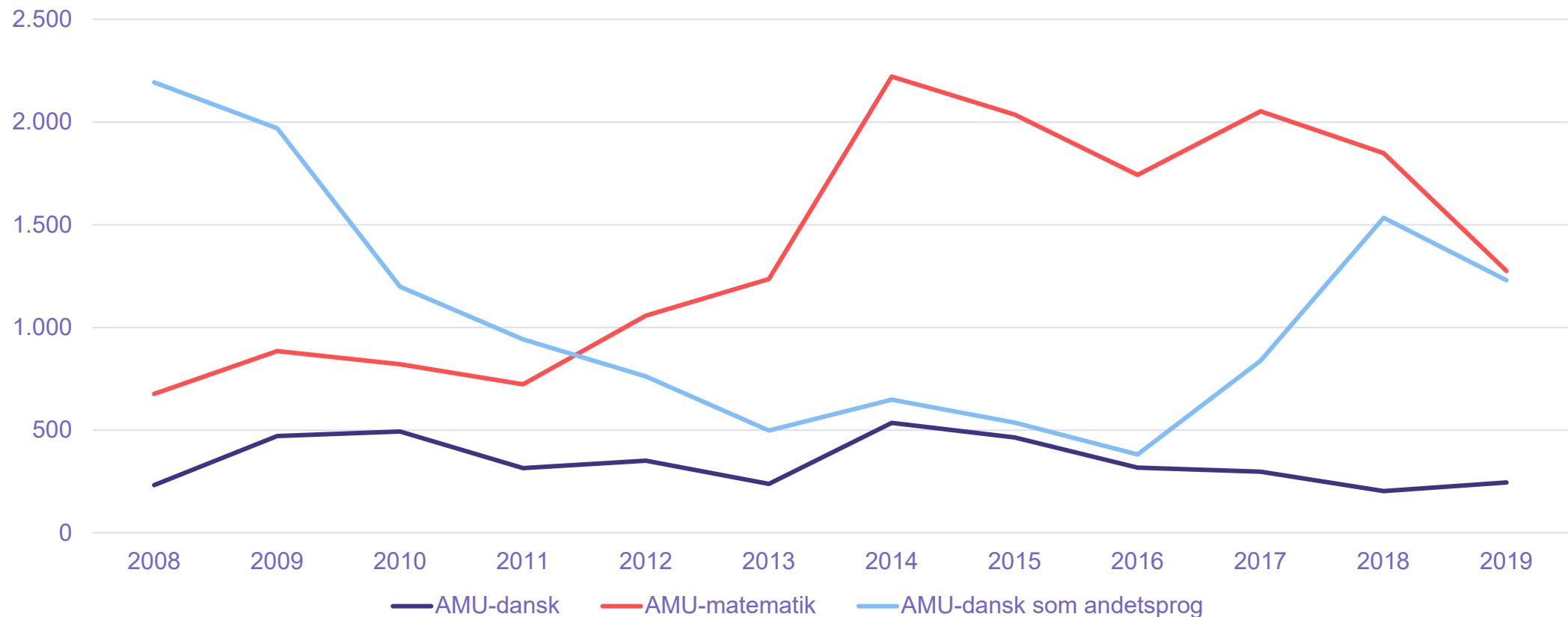
Hvis man som ufaglært vurderer, at man rent fagligt vil kunne gennemføre en erhvervsuddannelse, er der **9-10 gange** større sandsynlighed for, at man har lyst til det.

- 27 % af dem der vurderer, at de rent fagligt vil kunne gennemføre en erhvervsuddannelse, har i høj grad eller i nogen grad lyst til det
 - Mens det kun gælder 5 % af dem, der ikke vurderer dette
- Det peger på vigtigheden af at få flere ufaglærte til at deltage i forberedende voksenundervisning (FVU) eller almen voksenuddannelse (avu)

Selvom FVU-aktiviteten stiger, er den stagneret på VUC'erne og på erhvervsskolerne (antal unikke deltagere)

Aktiviteten på AMU-kurser målrettet basale færdigheder – som supplement til FVU – er meget lav (under 1% af al AMU-aktivitet)! Antal unikke deltagere pr. kalenderår.

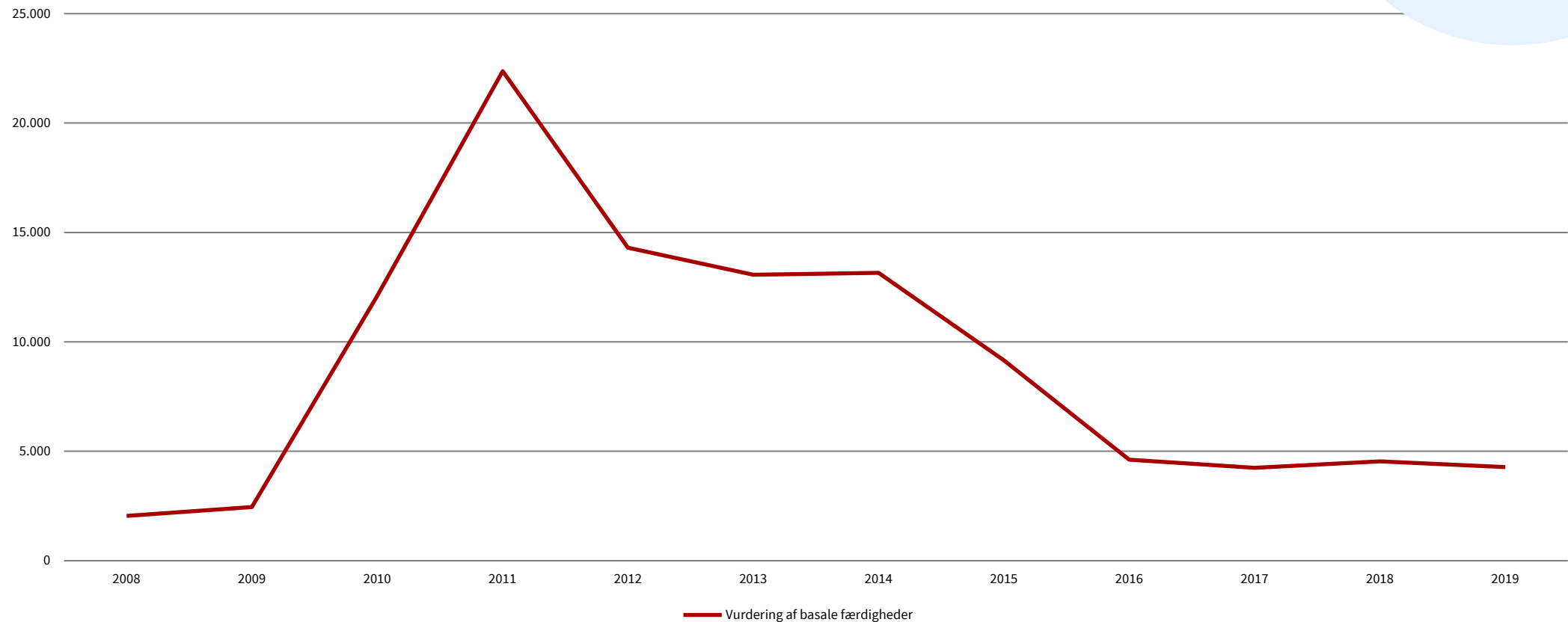

Aktiviteten på AMU-kurset *Vurdering af basale færdigheder* er faldet siden 2011

Antal unikke deltagere på kurset *Vurdering af basale færdigheder*

24 %

af AMU-udbyderne
havde i 2019
aktivitet på kurset

Resultater fra *Evaluering af AMU-udbydernes arbejde med basale færdigheder (2022)*

- Af forklaringer på den lave aktivitet peger evalueringen på:
 - At *deltagere* på AMU med svage basale færdigheder ofte ikke er motiverede for at deltage i almen undervisning
 - At *virksomhederne* ofte har større fokus på fagfaglig opkvalificering af medarbejdere end på styrkelse af basale færdigheder.
 - At *AMU-udbydere* i mindre grad ser det som *deres* opgave at styrke basale færdigheder. Der er en tendens til, at de ser det som en opgave, der ligger hos voksenuddannelsescentrene (VUC)

EVA's anbefalinger til, hvordan arbejdet med at styrke AMU-deltageres basale færdigheder kan styrkes

- *AMU-udbydere skal have mere fokus på, hvordan man styrker deltageres motivation for almen undervisning*
- *Vurdering og vejledning skal være en fast og prioriteret del af AMU*
- *Almen undervisning skal kobles til og integreres i den fagfaglige undervisning både på et organisatorisk og pædagogisk niveau*
- *Indsatsen i forhold til det opsøgende arbejde og information til virksomheder og jobcentre om basale færdigheder skal styrkes.*
- *Der skal være mere fokus på at kombinere FVU og AMU – herunder at udbyde FVU på erhvervsskoler*
- *Samarbejdet mellem AMU-udbydere og VUC skal styrkes og udbredes*

Referencer

- Andersen M. VEU-håndbogen. Overblik og perspektiver på voksenuddannelse. Samfundsfagsnyt 2019.
 - Dækker viden om EUV, FVU, AMU og anden VEU, Motivation af især ufaglærte for uddannelse, Voksne med svage basale færdigheder, Realkompetencevurdering (RKV), Voksenpædagogiske miljøer, Voksenvejledning, Effekter af VEU, digitalisering mm.
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd 2021. Danmark mangler 99.000 faglærte i 2030
- EVA 2015. Fra ufaglært til faglært
- EVA 2017. Evaluering af erhvervsuddannelse for voksne
- EVA 2019. Evaluering af RKV
- EVA 2020. Voksne på erhvervsuddannelsernes hovedforløb
- EVA 2022. Evaluering af AMU-udbydernes arbejde med basale færdigheder.
- Reformkommissionen 2022. Nye reformveje 1

Gruppedrøftelse af tema 1 om realkompetencevurderinger (RKV)

- 10 minutters drøftelse ved bordene og 5 minutter til inputs til plenum med udgangspunkt i spørgsmålet:
- Hvordan kan RKV bruges på erhvervsskolerne til at gøre det mere attraktivt for ufaglærte at blive faglærte?

Gruppedrøftelse af tema 2 om tilrettelæggelse af EUV

- 10 minutters drøftelse ved bordene og 5 minutter til inputs til plenum med udgangspunkt i spørgsmålet:
- Hvordan kan EUV tilrettelægges, så det bliver mere attraktivt for ufaglærte at blive faglærte?

Gruppedrøftelse af tema 3 om basale færdigheder

- 10 minutters drøftelse ved bordene og 5 minutter til inputs til plenum med udgangspunkt i spørgsmålet:
- Hvordan kan erhvervsskolerne styrke deres arbejde med at forbedre basale færdigheder blandt voksne i målgruppen på erhvervsuddannelserne og AMU?

Tak for nu!